

GAFFELFOCK, m. 2. (skepp.) Gaffelseglet på fockmasten.

GAFFELFRUKOST, m. 2. Frukost, som intages omkring kl. 11 eller 12, i allmänhet bestående af en eller två varma eller äfven kalla rätter, ägg, kotletter o. d.

GAFFELHJUL, n. 5. Hjul, hvori trä- eller jerngafflar äro fästade, för att dermed uppvinda tåg, kedjor, m. m.

GAFFELHÄST, m. 2. Häst, som drar i gaffel.

GAFFELKORS, n. 5. (herald.) Sväfvande kors, med gaffelformiga ändrar.

GAFFELSEGEL, n. 5. (skepp.) Hvarje trapezformigt segel, hvars främsta lik är medelst litsor rörligt fästadt vid en mast, och dess öfra lik vid en ifrån masten uppstående gaffel.

GAFFELSTÅL, n. 5. Sådant slags stål, som endast nyttjas till bordgafflar.

GAFFELTISTEL, m. 2. pl. — *tistlar*. Vagnstistel med skalmar, för blott en häst.

GAFFELTOPPSEGEL, n. 5. (skepp.) Trekantigt segel, som föres öfver ett gaffelsegel.

GAFVEL, gäv'l, m. 2. pl. *gaflar* (gäv'larr). 1) Den trekantiga väggen på hvardera ändan af ett sadelformigt tak. *Begge gaslarne på ett hus.* — 2) Se *Gafvelvägg*. — 3) (fam.) *På vid g., vidöppen. Dörren, porten, fönstret står på vid g. Slå upp dörren på vid g.* — *Ss. G-mur, -sida, -spets.*

GAFVELFÖNSTER, gäv'l'fö'nnst'r, n. 5. Fönster på gafvelsidan af ett hus.

GAFVELTAK, n. 5. Tak med gaflar (se *Gafvel*, 1).

GAFVELVÄGG, f. 2. Vägg på den sida af ett hus, der en gafvel är.

GAGAT, -ät, m. 5. Mineral, som liknar stenkol, men hårdare och af ännu svartare och mera glasglänsande färg. Brinner med grönaktig låga. Svarfvas och förarbetas till knappar, halsband, m. m. — *Ss. G-svart.*

GAGN, gånng'n, n. sing. Se *Nytta*. *Jag har intel g. af honom. Göra g.*, vara nyttig, skaffa nytta. *Göra g. för sig, göra nytta, svarande mot ens underhåll.* (Ordspr.) *Han gör g. för namnet, bär namnet för g-el*, hans gerningar svara mot hans namn; han bär med skäl sitt namn. *Lända till g., tjena till nytta, t. ex.: Detta länder oss till föga g.* — *Syn. Se Nyttja.*

GAGNA, gånngna, v. n. o. impers. 1) Vara nyttig. Har mindre ofta person till subjekt, och brukas isynnerhet ofta impersonelt. *Han kan g. oss rätt mycket härigenom. Denna förordning g-r till ingenting. Hvar till g-r det? Hvad g-r det honom? Det g-r till ingenting.* — *Syn. Vara nyttig. Lända till nytta, gagn, Göra nytta, gagn, Båta, Tjena (till).* — V. a. (föråldr.) *Draga nytta af, nyttja.* — *G. sig, v. r. (föråldr.) Begagna, betjena sig af.* — Part. pres. *G-nde* brukas ofta adjektivt, i samma bem. som *Gagnelig*, t. ex.: *Utveckla en g. verksamhet.*

GAGNELIG, a. 2. Som gagnar, tjänar till nytta. *G-t arbete. G. verksamhet.* — *Syn. Se Nyttig.* — *Gagneligt*, adv.

GAGNELIGHET, f. 5. Egenskapen att tjena till nytta. *G-en af dessa åtgärder lärar ej kunna bestridas.* — *Syn. Se Nyttja.*

GAHNIT, gani't, m. 5. (mineral.) En stenart, tillhörande släktet silikater; uppkallad efter svenska kemisten J. G. Gahn.

GAJ, m. 2. (skepp.) Uthalare på ett slagtackel. — *Gajar*, pl. Det stående gods, som, på ömse

sidor om klyfver- och jagerbommen, tjänar att fasthålla och stötta dem.

GALA, gála (uttalas oriktigt gälla), f. sing. oböjl. (Spanskt ord, af det arabiska Challada, hedersdrägt) Festlig praktklädning, isynnerhet sådan som brukas vid hovfet och en uniformerad corps, vid högtidliga tillfällen. *Klädd i g.* — *Ss. G-dag, -drägt, -klädning, -spektakel.* [Galla.]

GALA, gála, v. n. 5. Indik. pres. sing. *Gal*; pl. *Gala*. Impf. sing. *Gol*; pl. *Golo*; oftare *Galde*. Sup. *Galit*. Part. pres. *Galande*; part. pret. *Galen* (brukadt endast som rent adjektiv). 1) Säges om det läte, tuppen låter höra, när han sjunger. *Tuppen gal. Tuppens läte, när han gal, betecknas med det härmande ordet Kukuliku.* — 2) Säges äfv. om gökens läte. *Göken gal.* — 3) (fig. o. skämtv.) Sjunga eller tala gällt och fullt eller i otid.

GALAKTIT, galakti't, m. 5. (mineral.) Ett slags mjölkfärgad stenart, äfv. kallad Mjölkkjaspis. [Galact-.]

GALAKTOMETER, galacktåmétr, m. 2. pl. — *metrar*. Instrument att prova mjölk, isynnerhet för att utrona, om den blifvit förfalskad med vatten. Mjölksprofvarer. [Galact-.]

GALANDE, n. 4. En tupps eller en göks läte, då han gal. — Brukas äfv. i fig. mening. Jfr. *Gala*, v. n.

GALANGA, galánnga, f. 1. Den i medicinen nyttjade roten af ostindiska växten *Alpinia Galanga*. Kallas äfv. *Galgant*.

GALANT, galánnt, a. 1. (fr. fam.) 1) (om person) a) Hederlig, rättskaffens, bra. *En g. karl.* — b) *G. fruntimmer*, som gerna har kärleksäventyr. — 2) (om sak) a) Bra, förträfflig. *Det der blir ett g. sätt att draga sig ur spelet.* — b) Som uttrycker, röjer artighet emot könets. *G-a maner.* — *Adv.* Bra, förträffligt, ganska väl. *Det går g. Det var g.* — *Syn. Se Väl*, adv. — *Int.* Bra!

GALANT, galánnt, m. 5. (bot.) Örtslägtet *Galanthus*.

GALANTERI, ---ri', n. 5. (fr. *Galanterie*) 1) Artighet emot eller hyllning åt fruntimmer. — 2) Kärlekshandel. Har i denna bem. äfv. plural. *En fruntimmer, bekant för sina g-er.*

GALANTERIBOD, ---ri'bód, f. 2. Handelsbod, der galanterivaror säljas. — *Syn. Nipperbod.*

GALANTERIHANDEL, m. sing. Handel med galanterivaror. — *Syn. Nipperhandel.*

GALANTERIHANDLARE, m. 5. — **HANDLERSKA**, f. 1. Person, som idkar galanterihandel.

GALANTERIVÄRA, f. 1. Vara, som brukas till prydnad, isynnerhet för fruntimmer. Man säger äfv. för plur. *Galanterisaker.*

GALBANUM, gällbanumm, n. sing. Den balsamiskt väluktande, bittert smakande kådan af *Galbanum officinale*, som växer i Syrien, Persien och Arabien.

GALEAS, --ás, f. 5. Mindre fartyg med tvenne master, af hvilka endast den främsta, som är högst, har råttackling.

GALEJA, galá'ja, f. 1. Det fordom brukliga uttrycket för *Galer*. Ordspråksvis, i fam. o. skämtsam ton, säges: *Hvad skulle min son på g-n att göra?* då man vill låta någon förstå, att han inlåtit sig i ett oklokt företag, hvaraf han endast haft skada.

GALEN, galánn, a. 2. neutr. — *et.* 1) (om person) a) Som aldeles förlorat förståndets bruk. Jfr.